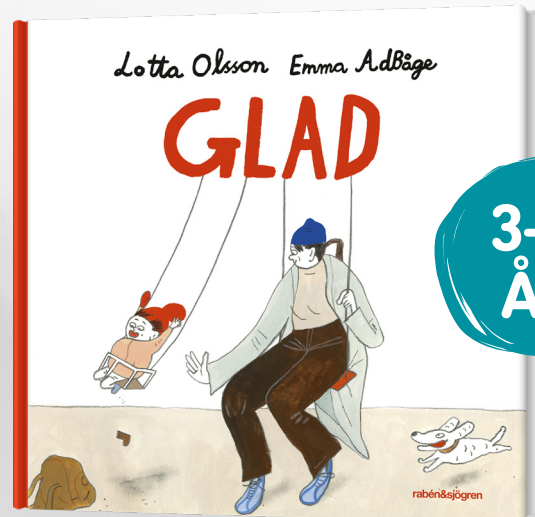
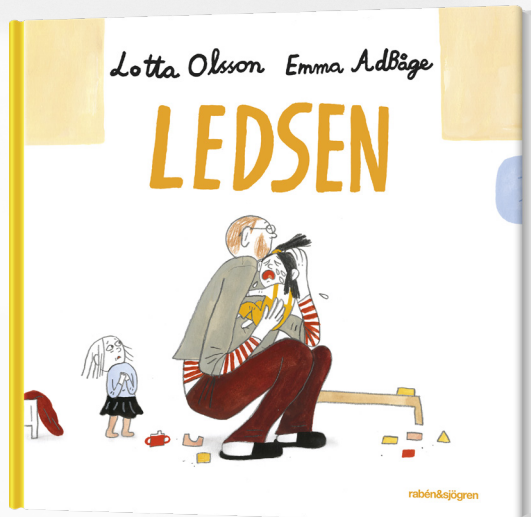
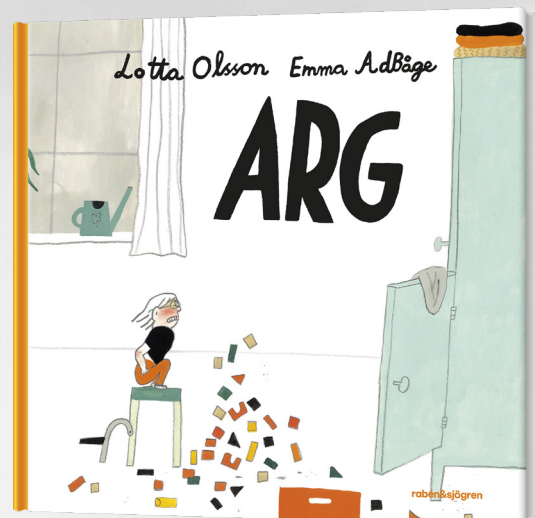
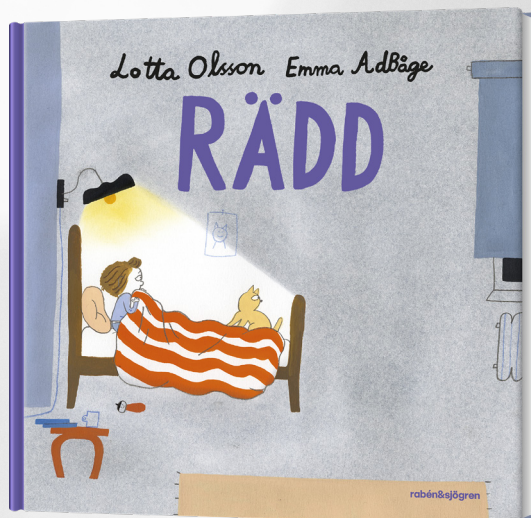

FÖRDJUPNINGSMATERIAL

LEDSEN, GLAD, RÄDD och ARG
av Lotta Olsson & Emma AdBåge
Fördjupningsmaterial av Cecilia Bross

3-6
ÅR

Introduktion

Ledsen, glad, rädd och arg – i Lotta Olssons och Emma AdBåges fyra böcker utforskas dessa känslor på sätt som alla barn kan känna igen sig i. På förskolan kan läsningen av böckerna vara del i ett temaarbete om känslor. I detta fördjupningsmaterial får ni på förskolan förslag på hur ni kan arbeta med böckerna.

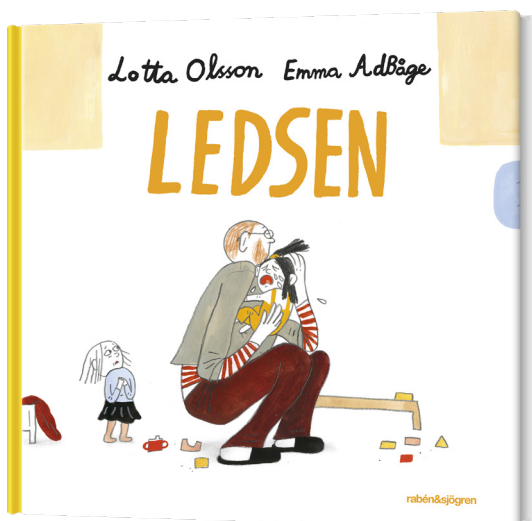
Innan ni börjar läsa

Bokstunden blir allra bäst om ni hinner förbereda er innan i arbetslaget. Läs boken och reflektera över hur fördjupningsarbetet blir mest givande för just er barngrupp. Hur kan ni koppla temat till värde- och demokratifrågor respektive kunskapsmål? Vid lästillfället – ordna en mysig och ostörd plats på förskolan och arbeta med en liten grupp barn i taget. Det är viktigt att alla barn kan se ordentligt och att alla ges möjlighet att vara delaktiga.

Under läsningen

Titta på boken tillsammans med barnen och undersök framsidan och baksidan. Sedan kan ni välja en av två strategier: att läsa boken från början till slut för att sedan gå tillbaka till början igen alternativt titta på och reflektera kring bilderna först för att sedan läsa boken. Oavsett vilken metod ni väljer – låt upptäckandet av text och bild ta den tid som behövs och lämna utrymme för barnens frågor och tankar.

Arbetsmaterial

LEDSEN

LEDSEN utspelar sig på en förskola. Ett av barnen upptäcker hur en av kompisarna tar hennes älskade gosdjur. Dramat byggs upp, vi kan följa det i textens rytm och ord och i bilder där kroppsspråk, minspel och rörelser är ömsom tydliga, ömsom subtila. Och vi drar en lättnadens suck när försoningen kommer på slutet.

Boksamtal

För de yngre barnen som ännu inte pratar så mycket kan det såklart vara svårt att ha boksamtal. Då gäller det att ni som förskollärare är extra uppmärksamma på barnen under läsningen. Vad fångar deras intresse? Vilka uppslag vill de titta extra länge på? Hur reagerar barnen på det som händer i berättelsen? Dokumentera och ha era anteckningar som underlag för det fortsatta arbetet.

För de barn som erövrat språket är dock boksamtalet en fantastisk metod för att fördjupa tankar kring det de enskilt och gemensamt upplevt vid läsningen.

Här nedan följer frågor som ni kan använda i reflekterande samtal kring boken. Var noga med att frågorna ni ställer är öppna och att inga svar är bättre eller sämre. Några frågor är kopplade till det som händer på uppslagen och andra är av mer reflekterande karaktär. Anpassa frågorna efter barngruppen och anteckna eller spela in det som barnen säger.

- Var är barnen? Hur vet du det?
- Vad leker de olika barnen?
- Varför blir barnet ledset? Vad var det som hände?
- Vilken leksak var det barnet ville ha?
- Hur tror du att det andra barnet känner sig?
- Har du en favoritleksak på förskolan?
- Varför kommer det tårar när man gråter, tror du?
- Vad tycker du att tårar smakar?
- Var i kroppen sitter det ledsna?
- Vad händer på det sista uppslaget?
- Hur känner du dig när andra gråter?
- Hur tröstar man en kompis? Hur vill du bli tröstad? Vem brukar vara bra på att trösta dig?
- Hur kan man göra om två personer vill ha samma sak?
- Vad gör dig ledsen?
- Hur känns det efter att man har varit ledsen?

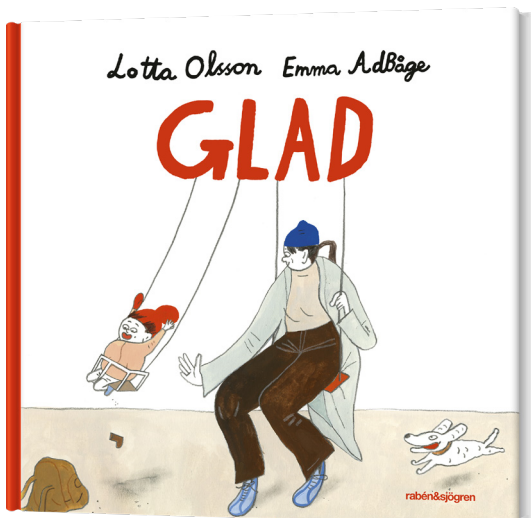
Att göra tillsammans

Efter att ni har läst boken vid flera tillfällen, reflekterat och bokpratad, är det dags att fördjupa arbetet ytterligare. Det härliga med läsning är att man aldrig riktigt vet åt vilket håll temat ska utvecklas – barngruppens intressen och funderingar får ange riktningen till vidare arbeten. Nu kan projektet också vidgas och bli tvärvetenskapligt – högläsning och boksamtal är naturligtvis språkutvecklande men ni kan också arbeta med skapande arbeten, matematik, naturvetenskap, filosofi och mycket mer. Här följer några idéer på vad ni skulle kunna göra tillsammans:

- Ledsna färger – finns det? Låt barnen arbeta med känslomålningar. Kanske kan ni samtidigt lyssna på musik som barngruppen upplever som ledsen eller sorglig?
- Reflektera tillsammans på samlingen om vad som gör barnen ledsna. Låt alla som vill berätta medan kompisarna lyssnar. Om det behövs – gör utrymme för svårare frågor som döden, sorg och saknad.
- Mycket av det som orsakar ledsnad och ilska på förskolan är kopplat till konflikter. Precis som i boken kan det vara så enkelt att barnen vill ha samma sak. Arbeta med teater som redskap för att träna på konflikthantering. Med figurer (eller pedagoger) iscensätts olika konflikter – sluta när bråket är ett faktum och låt barnen komma med förslag på hur konflikten ska lösas. Spela upp slutet efter barnens förslag.
- Vilka känslor finns? Försök tillsammans komma på så många känslor som möjligt. Skriv upp känslorna på olika lappar och se hur många ni kan komma på. Räkna lapparna!
- Låt barnen rita självporträtt när de är ledsna. Hur ser ett ledset ansikte ut? Arbeta med speglar och studera hur ansiktet förändras. Var noga med detaljerna. Sätt upp barnens ledsna porträtt på väggen.

Arbetsmaterial

GLAD

GLAD utspelar sig i lekparken och skildrar lyckan i att gunga, leka och att vara tillsammans.

Boksamtal

För de yngre barnen som ännu inte pratar så mycket kan det såklart vara svårt att ha boksamtal. Då gäller det att ni som förskollärare är extra uppmärksamma på barnen under läsningen. Vad fångar deras intresse? Vilka uppslag vill de titta extra länge på? Hur reagerar barnen på det som händer i berättelsen? Dokumentera och ha era anteckningar som underlag för det fortsatta arbetet.

För de barn som erövrat språket är dock boksamtalet en fantastisk metod för att fördjupa tankar kring det de enskilt och gemensamt upplevt vid läsningen.

Här nedan följer frågor som ni kan använda i reflekterande samtal kring boken. Var noga med att frågorna ni ställer är öppna och att inga svar är bättre eller sämre. Några frågor är kopplade till det som händer på uppslagen och andra är av mer reflekterande karaktär. Anpassa frågorna efter barngruppen och anteckna eller spela in det som barnen säger.

- Hur brukar du känna dig när allt är som vanligt?
- Vilka är det som går på promenad?
- Vad åker barnet i? Har du åkt i en sådan?
- Vad tycker du om att göra utomhus?
- Tycker du att det är roligast att vara ute eller inne? Varför då?
- Vad är roligast att göra i parken?
- Vilken bokstav ser gungställningen ut som?
- Vad är det som gör barnet så glad?
- Hur tycker du att det känns att gunga?
- Var i kroppen sitter det glada?
- Varför skrattar man? Hur känns det att skratta? Låter alla skratt likadant?
- Vad händer med barnets sko?
- Kan man gråta när man är glad?
- Hur känns det för dig när andra är glada? Kan känslan ”smitta”?
- Vad gör du på din bästa dag? Berätta!

Att göra tillsammans

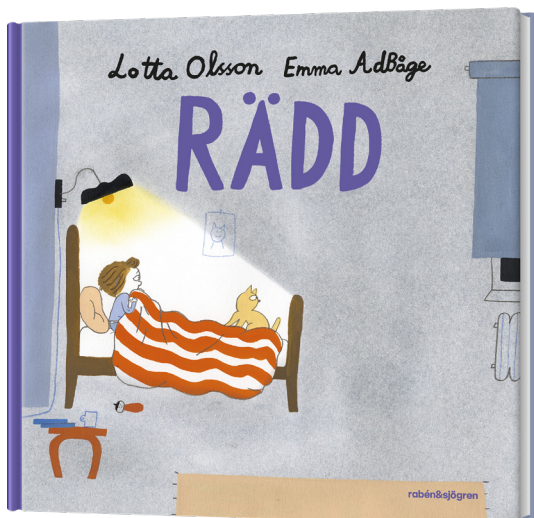
Efter att ni har läst boken vid flera tillfällen, reflekterat och bokpratad, är det dags att fördjupa arbetet ytterligare. Det härliga med läsning är att man aldrig riktigt vet åt vilket håll temat ska utvecklas – barngruppens intressen och funderingar får ange riktningen till vidare arbeten. Nu kan projektet också vidgas och bli tvärvetenskapligt – högläsning och boksamtal är naturligtvis språkutvecklande men ni kan också arbeta med skapande arbeten, matematik, naturvetenskap, filosofi och mycket mer. Här följer några idéer på vad ni skulle kunna göra tillsammans:

- Min bästa och roligaste dag – hur skulle den se ut? Låt barnen fundera på det för att sedan måla var sin målning med titeln ”Min bästa dag”. Låt barnen berätta och skriv ner det de säger. Sätt upp bild och berättelse på väggen.
- Finns det musik som gör barnen glada? Leta och lyssna på olika genrer. När ni hittat något som barnen upplever som glatt – går det att göra en glad dans till? Låt barnen hitta på en glad koreografi och ha dansuppvisning.
- Hur låter mitt skratt? Spela in skratt från barn och vuxna på förskolan. Lyssna tillsammans på samlingen. Hör man på skrattet vem det är?

- Lotta Olssons text är på rim – arbeta med rim tillsammans med barngruppen. Lyssna och smaka på rimmen i boken för att sedan gå vidare till egna rim. Ni pedagoger kan stötta barnen genom att ni säger ord och barnen lyssnar efter sådant som rimmar men så småningom kan barnen hitta egna rim. Klipp ut bitar av kartong och gör ett eget rim-memory.
- Gå till biblioteket och leta efter andra böcker som handlar om känslor. Kan ni hitta fler böcker som handlar om glädje, ilska, rädsla, ledsnad? Eller kanske om helt andra känslor? Läs böckerna tillsammans och jämför hur de olika känslorna beskrivs.

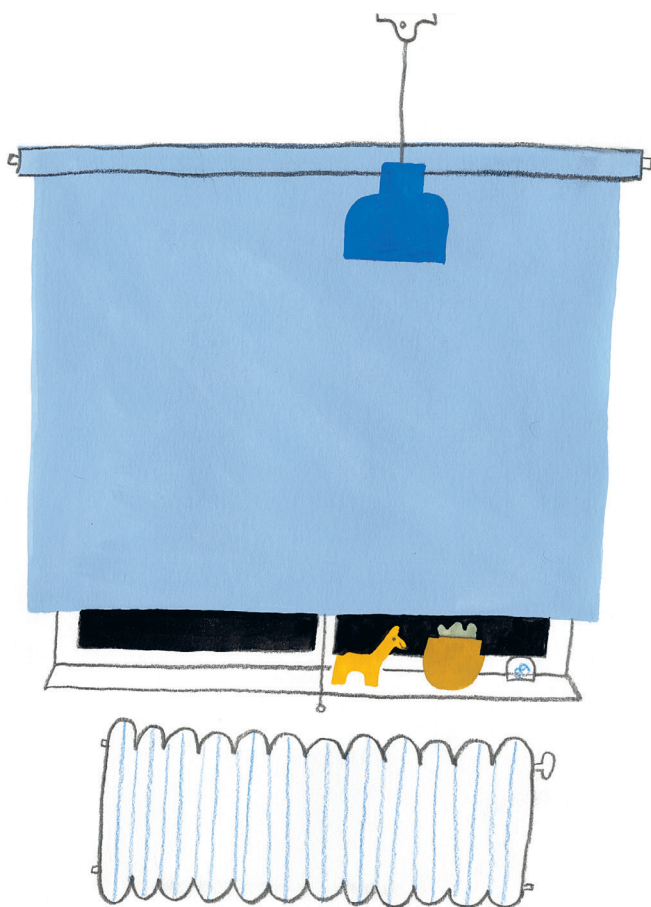

Arbetsmaterial

RÄDD

När kvällen kommer är det dags att sova, det är så skönt att krypa ner i den mjuka sängen. Men mys förvandlas plötsligt till rys när lampan släcks och det blir mörkt. Vad är det som knakar och låter? Varför blir allt så läskigt när det är mörkt!

Boksamtal

För de yngre barnen som ännu inte pratar så mycket kan det såklart vara svårt att ha boksamtal. Då gäller det att ni som förskollärare är extra uppmärksamma på barnen under läsningen. Vad fångar deras intresse? Vilka uppslag vill de titta extra länge på? Hur reagerar barnen på det som händer i berättelsen? Dokumentera och ha era anteckningar som underlag för det fortsatta arbetet.

För de barn som erövrat språket är dock boksamtalet en fantastisk metod för att fördjupa tankar kring det de enskilt och gemensamt upplevt vid läsningen.

Här nedan följer frågor som ni kan använda i reflekterande samtal kring boken. Var noga med att frågorna ni ställer är öppna och att inga svar är bättre eller sämre. Några frågor är kopplade till det som händer på uppslagen och andra är av mer reflekterande karaktär. Anpassa frågorna efter barngruppen och anteckna eller spela in det som barnen säger.

- Hur känns din säng? Vad har du i den?
- Hur känns det i kroppen när man ska sova?
- Vad brukar du göra innan du ska sova?
- Varför blir barnet rädd, tror du?
- Vad tycker du om mörka rum?
- Varför kan mörker kännas läskigt?
- Kan något vara otäckt när det är ljust? Vad då?
- Låter ljud annorlunda i mörker?
- Vad tror barnet ska komma in när dörren öppnas?
- Vad gör dig rädd? Berätta om en gång när du var rädd!
- Var i kroppen sitter det rädda?
- Är barn och vuxna rädda för samma saker?
- Kan det någon gång vara bra att vara rädd? När då?
- Hur botar man rädsla? Har du några knep?

Att göra tillsammans

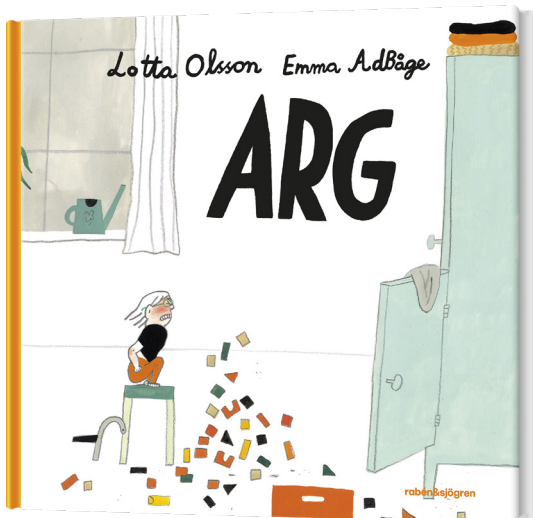
Efter att ni har läst boken vid flera tillfällen, reflekterat och bokpratad, är det dags att fördjupa arbetet ytterligare. Det härliga med läsning är att man aldrig riktigt vet åt vilket håll temat ska utvecklas – barngruppens intressen och funderingar får ange riktningen till vidare arbeten. Nu kan projektet också vidgas och bli tvärvetenskapligt – högläsning och boksamtal är naturligtvis språkutvecklande men ni kan också arbeta med skapande arbeten, matematik, naturvetenskap, filosofi och mycket mer. Här följer några idéer på vad ni skulle kunna göra tillsammans:

- Reflektera tillsammans i barngruppen, till exempel på en mindre samling, om vad man kan vara rädd för och varför man blir rädd. Är barnen rädda för samma saker eller för olika? Skriv en lista över de saker barnen är rädda för. Fundera tillsammans – finns alla saker på riktigt eller finns några bara på låtsas?
- Det otäckaste monstret – hur skulle det se ut? Låt barnen fantisera för att sedan göra monstermålningar. Efter att de har gjort målningarna, fundera vidare på hur monstret kan tämjas? Går det att göra snällt? Eller kan det försvinna om man säger en viss ramsa? Skriv ner barnens förslag och dokumentera tillsammans med målningarna.
- Hur var det nu – låter ljud annorlunda i ljus och mörker? Mörklägg ett rum på förskolan och undersök tillsammans. Testa med rösten, instrument eller musik? Upplever barnen någon skillnad?
- Lek boken i mindre grupper. Bädda en säng och låt ett barn i taget låtsas gå och lägga sig för att sedan bli rädd. Ett annat barn får vara förälder som kommer i dörren och tröstar. Låt alla som vill testa de olika rollerna.
- Vad händer i kroppen när man känner olika känslor? Låt barnen rita på avlånga papper siluetten av en person i helfigur. Låt dem fundera på vad som händer inuti kroppen när man känner olika saker och sedan rita in sina teorier i figuren. Var sitter det ledsna, det glada, det rädda och det arga?

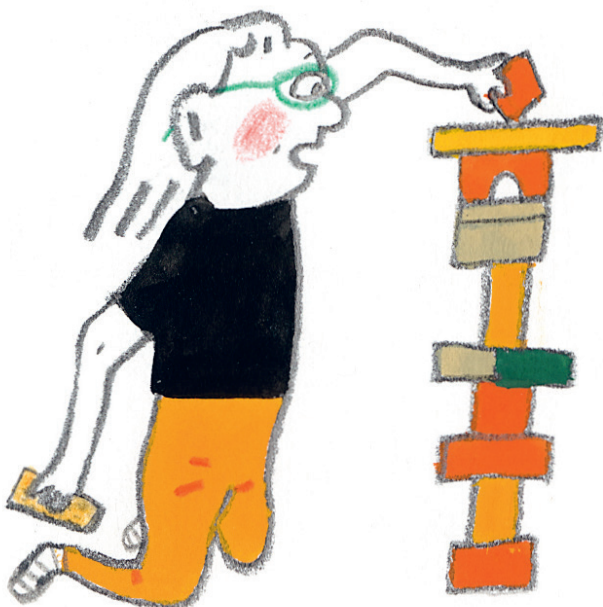

Arbetsmaterial

ARG

Idag är en perfekt dag för att bygga torn med klossarna. Allt går bra, precis som det ska, kanske blir tornet det högsta någonsin! Men plötsligt hamnar en kloss snett ...

Boksamtal

För de yngre barnen som ännu inte pratar så mycket kan det såklart vara svårt att ha boksamtal. Då gäller det att ni som förskollärare är extra uppmärksamma på barnen under läsningen. Vad fångar deras intresse? Vilka uppslag vill de titta extra länge på? Hur reagerar barnen på det som händer i berättelsen? Dokumentera och ha era anteckningar som underlag för det fortsatta arbetet.

För de barn som erövrat språket är dock boksamtalet en fantastisk metod för att fördjupa tankar kring det de enskilt och gemensamt upplevt vid läsningen.

Här nedan följer frågor som ni kan använda i reflekterande samtal kring boken. Var noga med att frågorna ni ställer är öppna och att inga svar är bättre eller sämre. Några frågor är kopplade till det som händer på uppslagen och andra är av mer reflekterande karaktär. Anpassa frågorna efter barngruppen och anteckna eller spela in det som barnen säger.

- Hur ser det ut i barnets rum? Är det något som är likadant i ditt rum?
- Hur bygger man ett torn så högt som möjligt?
- Hur känns det för dig när dina torn rasar?
- Varför blir barnet rött i ansiktet när hen är arg, tror du?
- Kan man bli röd i ansiktet vid andra tillfällen?
- Är vargar arga?
- Kan djur känna känslor? Hur visar de känslorna?
- Vad hände på slutet?
- Vad gör er arga? Hur känns det att vara arg?
- Var i kroppen sitter det arga?
- Hur blir ni glada igen om ni är arga?
- Blir alla arga på samma saker?
- Hur tycker du det känns när andra är arga?
- Vad får man göra när man är arg? Vad får man inte göra?

Att göra tillsammans

Efter att ni har läst boken vid flera tillfällen, reflekterat och bokpratad, är det dags att fördjupa arbetet ytterligare. Det härliga med läsning är att man aldrig riktigt vet åt vilket håll temat ska utvecklas – barngruppens intressen och funderingar får ange riktningen till vidare arbeten. Nu kan projektet också vidgas och bli tvärvetenskapligt – högläsning och boksamtal är naturligtvis språkutvecklande men ni kan också arbeta med skapande arbeten, matematik, naturvetenskap, filosofi och mycket mer. Här följer några idéer på vad ni skulle kunna göra tillsammans:

- Arg, argare, argast – vad kan göra en lite arg och vad kan göra en mycket arg? Fundera tillsammans i barngruppen. De yngre barnen kan rita en situation när de blir arga men utmana gärna de äldre med att tänka ut tre olika scenarier. Under teckningarna kan de själva försöka att skriva ”arg”, ”argare” och ”argast”.
- Barnet i boken blir arg som en vulkan – vad är en vulkan egentligen? Varför liknar man ilska vid en vulkan? Ta reda på fakta om vulkaner på internet och i böcker. Kanske kan ni konstruera en egen vulkan på förskolan?
- Hur låter arg musik? Lyssna på olika genrer och fundera. Hittar ni någon musik som alla tycker låter arg? Varför gör den det?
- Bygg torn tillsammans. Testa olika tekniker och material för att få tornet att bli så högt som möjligt! Vilken teknik och vilket material fungerar bäst? Dokumentera!
- Gissa känslan! Lek charader med känslor på samlingen. Ett barn i taget får utan ord uttrycka en känsla och kompisarna gissar vilken känsla det är.

